

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Економічний факультет
Кафедра «Аудит, облік та оподаткування»

ОБЛІК І ЗВІТНІСТЬ ЗА МІЖНАРОДНИМИ СТАНДАРТАМИ

Методичні рекомендації
для виконання практичних робіт
з навчальної дисципліни
«Облік і звітність за міжнародними стандартами»
для здобувачів вищої освіти спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
за другим (магістерським) рівнем вищої освіти
освітньо-професійна програма «Облік і оподаткування в управлінні
підприємницькою діяльністю та державним сектором економіки»

Кропивницький – 2022

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ**

Економічний факультет

Кафедра «Аудит, облік та оподаткування»

**Методичні рекомендації
для виконання практичних робіт
з навчальної дисципліни
«Облік і звітність за міжнародними стандартами»
для здобувачів вищої освіти спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
за другим (магістерським) рівнем вищої освіти
освітньо-професійна програма «Облік і оподаткування в управлінні
підприємницькою діяльністю та державним сектором економіки»**

ОБЛІК І ЗВІТНІСТЬ ЗА МІЖНАРОДНИМИ СТАНДАРТАМИ

**Затверджено на
засіданні кафедри
аудиту, обліку та оподаткування
протокол № 19 від 08.06.2022 р.**

Методичні рекомендації для виконання практичних робіт з навчальної дисципліни «Облік і звітність за міжнародними стандартами» для здобувачів вищої освіти спеціальності 071 «Облік і оподаткування» за другим (магістерським) рівнем вищої освіти освітньо-професійна програма «Облік і оподаткування в управлінні підприємницькою діяльністю та державним сектором економіки» /Автори-укладачі: Смірнова Н.В., Смірнова І.В. – Кропивницький: ЦНТУ, 2022 р. – 43 с.

Рецензент:

Шалімова Наталія Станіславівна, доктор економічних наук, професор

ЗМІСТ

1.	Анотація навчальної дисципліни	5
2.	Мета та цілі навчальної дисципліни	6
3.	Результати навчання (компетентності)	7
4.	Організація навчання	8
5.	Система оцінювання курсу	9
6.	Політика курсу	10
7.	Програма навчальної дисципліни	11
8.	Плани практичних занять	13
9.	Контроль знань	37
10.	Рекомендована література	40
11.	Інформаційні ресурси	41

1. АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Процеси економічної інтеграції у світовий простір та інтернаціоналізація економіки України призвели до необхідності гармонізувати національну систему обліку та складання звітності з вимогами міжнародних стандартів, що сприятиме формуванню привабливого інвестиційного клімату в країні та прискорить інтеграційні процеси в економічних відносинах. На сьогоднішній день провідні компанії світу та значна кількість вітчизняних підприємств здійснюють ведення обліку та складають фінансову звітність з використанням міжнародних стандартів. Саме тому адміністративний персонал, в цілому, і бухгалтер, зокрема, повинен опанувати ведення обліку за міжнародними стандартами, вміти складати на цій основі фінансову звітність та детально аналізувати наведену інформацію для прийняття виважених управлінських рішень.

Навчальна дисципліна «Облік і звітність за міжнародними стандартами» виступає як одна із спеціальних прикладних дисциплін підготовки студентів освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр». Вона надає змогу студентам опанувати й поглибити свою професійну підготовку ведення обліку та складання фінансової звітності за вимогами міжнародних стандартів, як майбутніх професіоналів з обліку та аудиту.

Теоретична частина дисципліни спрямована на ознайомлення студента з основними поняттям та сутністю міжнародних стандартів обліку та фінансової звітності, порядком та умовами їх застосування, порівняння національних стандартів обліку і звітності з міжнародними тощо. Практична частина – реалізувати та закріпити ці знання в процесі виконання відповідних практичних завдань та виробничих ситуацій.

Вивчення навчальної дисципліни «Облік і звітність за міжнародними стандартами» повинно сприяти прагненню студентів до одержання нових вмінь і збагачення знань, зацікавленості в пізнавальній діяльності, виробленні нового типу економічного мислення.

Згідно освітньої програми підготовки студентів другого (магістерського) рівня підготовки за спеціальністю 071 Облік і оподаткування, дисципліна забезпечує набуття студентом **загальних компетентностей**:

ЗК01. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК03. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій;

спеціальних компетентностей:

СК01. Здатність формувати та використовувати облікову інформацію для прийняття ефективних управлінських рішень на всіх рівнях управління підприємством в цілях підвищення ефективності, результативності та соціальної відповідальності бізнесу.

Програмними результатами навчання є:

ПР08. Обґрунтовувати вибір оптимальної системи оподаткування діяльності суб'єкта господарювання на підставі діючого податкового законодавства.

ПР09. Формувати фінансову звітність за національними та міжнародними стандартами для суб'єктів господарювання на корпоративному рівні, оприлюднювати й використовувати відповідну інформацію для прийняття управлінських рішень.

2. МЕТА ТА ЦІЛІ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета курсу: навчити студентів правильно застосовувати теоретичні знання та практичних навички побудови системи обліку, організації та ведення на підприємствах обліку активів, капіталу, зобов'язань та складання фінансової звітності за міжнародними стандартами, а також аналізу представленої інформації з наданням рекомендацій щодо подальшого управління підприємством.

Цілі курсу: засвоєння теоретичних вивчення вимог міжнародних стандартів обліку та фінансової звітності; систематизація набутих знань щодо формування системи обліку на підприємстві; забезпечення засвоєння методичних підходів та практичних прийомів щодо складання фінансової звітності за міжнародними стандартами; формування вмінь інтерпретувати й використовувати інформацію звітності для прийняття управлінських рішень; вивчення організації ведення обліку за міжнародними стандартами; опанування методикою трансформації фінансової звітності, складеної за національними стандартами, у звітність за міжнародними стандартами. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні знати: мету та шляхи гармонізації обліку та фінансової звітності; структуру і зміст міжнародних стандартів обліку та фінансової звітності; завдання та необхідність застосування міжнародних стандартів обліку та фінансової звітності; відмінності порядку ведення обліку та складання фінансової звітності за міжнародними та національними стандартами; сутність методологічних засад і методів обліку активів, зобов'язань, власного капіталу, передбачених Міжнародними стандартами бухгалтерського обліку; методику заповнення фінансової звітності у відповідності до вимог міжнародних стандартів; порядок представлення фінансової звітності за міжнародними стандартами; уміти: стандарти обліку та фінансової звітності; заповнювати форми звітності; використовувати облікову інформацію для прийняття управлінських рішень; застосовувати передовий досвід організації обліку за міжнародними стандартами у вітчизняній обліковій практиці.

3. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ (КОМПЕТЕНТНОСТІ)

Відповідно до вимог освітньої програми студенти повинні **знати**:

- мету та шляхи гармонізації обліку та фінансової звітності;
- структуру і зміст міжнародних стандартів обліку та фінансової звітності;

- завдання та необхідність застосування міжнародних стандартів обліку та фінансової звітності;
- відмінності порядку ведення обліку та складання фінансової звітності за міжнародними та національними стандартами;
- сутність методологічних засад і методів обліку активів, зобов'язань, власного капіталу, передбачених Міжнародними стандартами бухгалтерського обліку;
- методику заповнення фінансової звітності у відповідності до вимог міжнародних стандартів;
- порядок представлення фінансової звітності за міжнародними стандартами.

В результаті вивчення дисципліни студенти повинні **вміти**:

- визначати облікову політику підприємства, яка б задовольняла потреби користувачів звітності, керівництва підприємства та була узгодженою з МСФЗ;
- заповнювати форми звітності;
- використовувати облікову інформацію для прийняття управлінських рішень;
- застосовувати передовий досвід організації обліку за міжнародними стандартами у вітчизняній обліковій практиці.

4. ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

Обсяг навчальної дисципліни

Види занять		Загальна кількість годин	
лекції		28	
семінарські заняття / практичні / лабораторні		14	
самостійна робота		78	
Ознаки курсу			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
2	071	1	вибірковий

Тематика курсу

Назви тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	с.р	інд		л	п	лаб	с.р	інд
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 1: Історія розвитку міжнародних стандартів та сучасний стан їх розробки	10	4	2	-	4	-	9	1	-	-	8	-
Тема 2: Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку: загальна характеристика	8	2	2	-	4	-	6	1	1	-	4	-
Тема 3: Принципи підготовки та подання фінансової звітності	12	4	2	-	6	-	9	1	-	-	8	-
Тема 4: Сучасний стан та перспективи застосування в МСФЗ Україні	7	2	1	-	4	-	6	1	1	-	4	-
Тема 5: Загальні вимоги до складання та подання фінансової звітності	7	2	1	-	4	-	6	-	-	-	6	-
Тема 6: Особливості складання балансу	9	2	1	-	6	-	6	-	-	-	6	-
Тема 7: Особливості складання звіту про прибутки та збитки	9	2	1	-	6	-	14	-	-	-	14	-
Тема 8: Звіт про рух грошових коштів	5	2	1	-	2	-	6	-	-	-	6	-
Тема 9: Облік доходів за МСБО	9	4	1	-	4	-	10	-	-	-	10	-
Тема 10: Облік податку на прибуток за міжнародними стандартами	7	2	1	-	4	-	8	-	-	-	8	-
Тема 11: Особливості обліку оренди за міжнародними стандартами	7	2	1	-	4	-	10	-	-	-	10	-
Іспит	30	-	-	-	-	30	30	-	-	-	-	30
Усього годин	120	28	14	-	48	30	120	4	2	-	84	30

5. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ КУРСУ

Загальна система оцінювання курсу	Загальна система оцінювання навчальної є уніфікованою в межах ЦНТУ і визначається Положенням про організацію освітнього процесу в ЦНТ, затвердженим Вченою радою, протокол № 2 від 30.10.2017 р. (зі змінами, внесеними Вченою радою, протокол №6 від 26.02. 2018 р.) – <i>текст розміщений на офіційному веб - сайті університету</i> www.kntu.kr.ua
Вимоги до письмової роботи	Вивчення дисципліни передбачає підготовку студентами денної форми навчання рефератів. Максимальна оцінка роботи – 30 балів. Вивчення дисципліни передбачає обов'язкове виконання студентами заочної форми навчання письмової домашньої контрольної роботи за індивідуальним варіантом відповідно до порядкового номера студента за списком в навчальних журналах академгрупи. Максимальна оцінка роботи – 30 балів. Завдання до виконання контрольної роботи містяться в

	методичних вказівок до вивчення дисципліни.
Вимоги до самостійної роботи	1. Поглиблене вивчення питань тем за методичними вказівками викладача. 2. Систематичне опрацювання лекційного матеріалу, запропонованої базової та допоміжної літератури з питань курсу. 3. Самостійна підготовка до іспиту. У процесі підготовки за темами (питаннями) курсу, що віднесені для самостійного опрацювання, студентам слід звернути особливу увагу на засвоєння зазначених ключових понять та термінів. Обов'язковим вважається ведення студентами робочого конспекту, який повинен містити розгорнутий або тезисний огляд питань, що віднесені для самостійного опрацювання, а також визначення ключових понять і термінів. У процесі вивчення курсу для поточного контролю самостійної роботи студентів денної форми навчання та якості засвоєння ними матеріалу викладач використовує проведення поточних контрольних робіт та тестування. Самостійна робота студентів заочної форми навчання передбачає самостійне вивчення окремих питань тем за методичними вказівками викладача. Студент повинен опрацювати необхідний обсяг навчальної літератури та нормативно-правових актів. У ході засвоєння програми курсу, під час підготовки до заліку, студентам рекомендується звертатись до першоджерел (нормативно-правових актів) і до монографічної літератури, в якій висвітлено основні погляди на відповідні проблеми обліку та оподаткування операцій зовнішньоекономічної діяльності.
Практичні заняття	Система оцінювання практичних занять визначена Положенням про організацію освітнього процесу в ЦНТУ, затвердженим Вченою радою, протокол № 2 від 30.10.2017 р. (зі змінами, внесеними Вченою радою, протокол №6 від 26.02. 2018 р.) – <i>текст розміщений на офіційному веб - сайті університету www.kntu.kr.ua</i>
Умови допуску до підсумкового контролю	Порядок та організація контролю знань студентів, зокрема, умови допуску до підсумкового контролю визначаються Положенням про рубіжний контроль успішності і сесійну атестацію студентів ЦНТУ, затвердженим Вченою радою, протокол № 3 від 27.11.2017 р. – <i>текст розміщений на офіційному веб - сайті університету www.kntu.kr.ua</i>

6. ПОЛІТИКА КУРСУ

Університет – це організація, яка суворо дотримується усіх вимог законодавства, стандартів і правил та очікує від своїх студентів відповідної поваги і дотримання правових норм. Університет гарантує забезпечення рівних прав усім студентам незалежно від їхнього соціального статусу, статі, віку, національності, релігійних та інших уподобань і сподівається, що взаємовідносини між самими студентами, студентами і викладачами, а також студентами та іншими членами суспільства базуватимуться на взаємоповазі та загальновизнаних принципах культури, моралі і етики.

Студент старанно і чесно навчається з метою здобуття високоякісної освіти і навичок для задоволення своїх потреб, вимог держави, роботодавців, суспільства.

7. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1: Історія розвитку міжнародних стандартів та сучасний стан їх розробки

1. Сутність національної системи бухгалтерського обліку
2. Класифікація національних систем бухгалтерського обліку
3. Необхідність запровадження міжнародних стандартів
4. Сутність міжнародної стандартизації обліку
5. Історія розвитку міжнародних стандартів
6. Комітет з МСБО
7. Склад МСФЗ
8. Напрямки розвитку бухгалтерського обліку в світі.

Тема 2: Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку: загальна характеристика

1. Сутність міжнародних стандартів.
2. Процес розробки міжнародних стандартів.
3. Статус міжнародних стандартів та їх застосування
4. Переваги та недоліки застосування міжнародних стандартів

Тема 3: Принципи підготовки та подання фінансової звітності.

1. Сутність та призначення Концептуальної основи МС
2. Якісні характеристики інформації
3. Елементи фінансових звітів
4. Визнання елементів фінансових звітів.
5. Оцінка елементів фінансових звітів.
6. Концепції капіталу і його підтримки.

Тема 4: Сучасний стан та перспективи застосування в МСФЗ України

1. Сфера застосування МСФЗ
2. Взаємодія з Радою з МСФЗ
3. Перше застосування МСФЗ
4. Дискусійні питання
5. Ризики на шляху застосування МСФЗ

Тема 5: Загальні вимоги до складання та подання фінансової звітності

1. Призначення та склад фінансової звітності
2. Загальні вимоги до подання інформації у фінансових звітах
3. Порядок подання фінансових звітів

Тема 6: Особливості складання балансу

1. Структура і зміст балансу
2. Формати балансу
3. Події після дати балансу

Тема 7: Особливості складання звіту про прибутки та збитки

1. Структура і зміст Звіту про прибутки і збитки.
2. Операційні доходи і витрати.
3. Операційні витрати.
4. Фінансові витрати.
5. Надзвичайні статті.
6. Чистий прибуток або збиток.
7. Формати Звіту про прибутки і збитки.

Тема 8: Звіт про рух грошових коштів

1. Призначення Звіту про рух грошових коштів
2. Вимоги щодо змісту звіту про рух грошових коштів відповідно до міжнародних стандартів
3. Способи підготовки звітів про рух грошових коштів

Тема 9: Облік доходів за МСБО.

1. Регламентация обліку доходів.
2. Визначення доходу
3. Вимірювання доходу
4. Визнання доходу
5. Визнання доходу від продажу продукції (товарів)

Тема 10: Облік податку на прибуток за міжнародними стандартами

1. Регламентация обліку податків на прибуток.
2. Визначення та класифікація різниць між обліковим і податковим прибутком

3. Визначення та оцінка податків на прибуток
4. Подання та розкриття податків на прибуток у фінансовій звітності

Тема 11: Особливості обліку оренди за міжнародними стандартами

1. Регламентация орендних операцій.
2. Визначення оренди та її класифікація
3. Відображення орендних операцій в обліку та звітності орендаря
 - 3.1. Фінансова оренда
 - 3.2. Операційна оренда
4. Відображення орендних операцій в обліку та звітності орендодавця
 - 4.1. Фінансова оренда
 - 4.2. Операційна оренда
5. Особливості обліку операцій з фінансової оренди за наявності ліквідаційної вартості
6. Зворотна оренда або продаж з наступною орендою

8. ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 1.

Тема 1: Історія розвитку міжнародних стандартів та сучасний стан їх розробки

Питання для обговорення:

1. Сутність національної системи бухгалтерського обліку
2. Класифікація національних систем бухгалтерського обліку
3. Необхідність запровадження міжнародних стандартів

4. Сутність міжнародної стандартизації обліку
5. Історія розвитку міжнародних стандартів
6. Комітет з МСБО
7. Склад МСФЗ
8. Напрямки розвитку бухгалтерського обліку в світі.

Практична частина.

1. Пояснювальна частина

Послідовність етапів облікового процесу від аналізу господарських операцій до формування фінансової звітності та закриття рахунків називають **обліковим циклом**. Обліковий цикл складається із наступних етапів:

1. Проведення аналізу операцій на базі первинних документів.
2. Реєстрація операцій в Головному журналі.
3. Перенос проводок до Головної книги.
4. Корегування (трансформація) обліку в кінці звітного періоду за допомогою формування Трансформаційної таблиці.
5. Закриття рахунків в кінці звітного періоду.
6. Формування фінансової звітності.

Отже, обліковий цикл необхідний для формування фінансової звітності підприємства та підготовки до наступного звітного періоду.

Для формування фінансової звітності бухгалтер має відобразити ті операції, що відносяться до поточного звітного періоду. Для цього необхідно провести відповідні розрахунки, аналіз та підготувати проекти документів. Всі ці документи називають *робочими документами*. У випадках, коли в Головній книзі чи журналі винайдено помилку, то вона має бути виправлена. Виправлення слід проводити за допомогою відповідних записів-проводок. *Коригуючи проводки* — це журнальні проводки, які здійснюються з метою коригування частини або повної суми некоректної журнальної проводки (як правило, метод червоного сторно). Звичайно кожна корегуючи проводка має підтверджуватись відповідними поясненнями.

Корегуючі (трансформаційні) проводки необхідні при:

1. Нарахуванні:
 - нараховані витрати (accrued expenses);
 - нараховані доходи (accrued income/revenues).
2. Передплата:
 - Попередньо оплачені витрати (deferred expenses);
 - Попередньо оплачені доходи (deferred income/revenues).
3. Інші коригування.

Нараховані витрати — це будь-які неоплачені витрати, зобов'язання за якими виникли в поточному звітному періоді, хоча дані зобов'язання будуть погашені в майбутньому звітному періоді.

Нараховані доходи — це доходи, право на одержання яких виникло в поточному звітному періоді внаслідок реалізації товарів, наданих послуг чи виконаних робіт, але за які ще не надійшла оплата.

Трансформаційні проводки — це засіб ведення обліку за методом нарахування. При реєстрації трансформаційних записів в головному журналі та головній кризі складають *трансформаційний або пробний баланс*, що дозволяє легко сформувати звітність бухгалтером.

Згідно з вимогами міжнародних і національних стандартів з бухгалтерського обліку, до функцій фінансового обліку належить суцільна реєстрація господарських фактів (операцій), що мали місце у звітному періоді, за хронологічними та системними ознаками.

Для відображення господарських операцій застосовують систему рахунків фінансового обліку. Усю сукупність рахунків можна поділити на дві групи: балансові (реальні) та номінальні (тимчасові) рахунки.

Балансові рахунки мають залишки на кінець звітного періоду, на їх основі складається баланс підприємства. Своєю чергою, їх поділяють на такі підгрупи:

1. Рахунки активів. На цих рахунках, які є активними, відображають наявність і зміну (рух) різноманітних активів підприємства.

2. Рахунки зобов'язань. На цих рахунках, які є пасивними, відображають наявність та зміну заборгованості підприємства (короткострокові та довгострокові).

3. Рахунки власного капіталу. На цих рахунках, які також є пасивними, відображають наявність і зміну власного капіталу за звітний період.

4. Номінальні (тимчасові) рахунки призначено для обліку витрат підприємства за їх елементами та доходів за видами. Своєю чергою, номінальні рахунки поділяють на такі підгрупи:

5. Рахунки витрат. Це активні рахунки, які використовують для обліку, накопичення витрат за їх елементами впродовж звітного періоду. Наприкінці звітного періоду витрати з цих рахунків переносять на рахунок фінансових результатів, після чого їх закривають.

6. Рахунки доходів. Вони є пасивними й призначені для обліку, накопичення доходів за їх видами впродовж звітного періоду. Наприкінці звітного періоду доходи з цих рахунків переносять на рахунок фінансових результатів, після цього їх закривають.

Фінансова звітність підприємства формується за певний проміжок часу — звітний період. За датами господарські операції реєструються на рахунках, а потім узагальнюються з метою формування звітності. *Рахунки* за своєю сутністю є деталізацією звітності. Розглянемо підходи до формування плану рахунків (Chart of Accounts) на підприємствах, що використовують МСФЗ. Не дивлячись на відсутність уніфікованого переліку Плану рахунків в масштабах ЄС можна виділити загальні правила формування Плану рахунків за міжнародними стандартами, які в свою чергу базуються на загальноприйнятому бухгалтерському рівнянні:

$$A = BK + З + Д - B$$

На англ. мові:

$$A = E + L + IN - EX,$$

де A — актив, asset;

ВК або E — власний капітал або equity;

Z або L — зобов'язання або liability; Д або IN — дохід або income;

В або EX — витрати або expenses.

Таким чином, в будь-якому Плані рахунків присутні, як мінімум, п'ять основних класів рахунків: активи, зобов'язання, власний капітал, доходи та витрати.

Виходячи з вищевикладеного матеріалу проведемо формування рахунків першого порядку **Активів (Asset)** для підприємств, що використовують МСФЗ (табл. 1)

Таблиця 1 - Коди рахунків активів (asset)

Код (Cod IFRS)	Найменування рахунку за міжнародними стандартами
<i>A.01*</i>	Грошові кошти та їх еквіваленти
<i>A.02</i>	Короткострокові фінансові інвестиції
<i>A.03</i>	Дебіторська заборгованість, нетто
<i>A.04</i>	Попередня оплата постачальникам та інші
<i>A.05</i>	Податки, що компенсуються та попередня
<i>A.06</i>	Товарно-матеріальні запаси
<i>A.07</i>	Основні засоби
<i>A.08</i>	Нематеріальні активи
<i>A.09</i>	Гудвіл
<i>A.10</i>	Довгострокові інвестиції
<i>A.11</i>	Довгострокова дебіторська заборгованість
<i>A.12</i>	Відстрочені податкові активи
<i>A.13</i>	Біологічні активи

* - позначення A . говорить про приналежність даного рахунку до активу, що відповідають критеріям визнання активів

Відповідно проведемо групування рахунків *Власного капіталу (Equity)* та *Зобов'язань (Liability)* та відобразимо в табл. 2.

Таблиця 2 - Коди рахунків власного капіталу (equity) та зобов'язань (liability)

Код (Cod IFRS)	Найменування рахунку за міжнародними стандартами
<i>Власного капіталу (Equity)</i>	
<i>E.01</i>	Статутний капітал
<i>E.02</i>	Емісійний фонд
<i>E.03</i>	Вилучений капітал
<i>E.04</i>	Додатковий оплачений капітал
<i>E.05</i>	Резерв переоцінки
<i>E.06</i>	Неоплачений капітал
<i>E.07</i>	Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)
<i>E.08</i>	Частка меншості

<i>E.09</i>	Ефект курсових різниць
<i>Зобов'язань (Liability)</i>	
<i>L.01**</i>	Кредиторська заборгованість
<i>L.02</i>	Аванси одержані від покупців та замовників
<i>L.03</i>	Інші короткострокові зобов'язання
<i>L.04</i>	Короткострокові позики
<i>L.05</i>	Короткострокова частка зобов'язань за
<i>L.06</i>	Довгострокові позики
<i>L.07</i>	Відстрочені податкові зобов'язання
<i>L.08</i>	Доходи майбутніх періодів
<i>L.09</i>	Інші довгострокові зобов'язання

* — позначення *E.* говорить про приналежність даного рахунку до власного капіталу.

**

— позначення *L.* говорить про приналежність даного рахунку до зобов'язань.

Наступні рахунки витрат і доходів узагальнюють, як фінансовий результат (*ProfitandLoss*), що наведено в табл. 3.

Таблиця 3 - Коды рахунків доходів (*income*) та витрат (*expenses*)

Код (Cod IFRS)	Найменування рахунку за міжнародними стандартами
<i>PL.01*</i>	Дохід від реалізації
<i>PL.02</i>	Собівартість реалізації
<i>PL.03</i>	Інші операційні витрати
<i>PL.04</i>	Витрати на збут
<i>PL.05</i>	Адміністративні витрати
<i>PL.06</i>	Фінансові доходи/витрати, нетто
<i>PL.07</i>	Інші операційні витрати
<i>PL.08</i>	Інші доходи/витрати, нетто
<i>PL.09</i>	Податок на прибуток
<i>PL.10</i>	Доля міноритарних акціонерів

* — позначення *PL.* говорить про приналежність даного рахунку до фінансових результатів.

Закриття рахунків витрат і доходів є обов'язковим в кінці кожного звітного періоду, так як ці рахунки є тимчасовими. Закриваються вони на рахунки власного капіталу. Процедура закриття рахунків доходів та витрат на власний капітал можна розділити на два етапи:

I. Рахунки витрат і доходів закриваються на зведений рахунок прибутків та збитків (*IncomeSummary*) Рахунки доходів є пасивними, тому закриваються дебетом рахунку доходів та кредитом зведеного рахунку; а рахунки витрат є активними, тому закриваються кредитом рахунку витрат та дебетом зведеного рахунку прибутків та збитків. Таким чином на зведеному рахунку збираються за дебетом всі витрати та за кредитом доходи за звітний період. Сальдо такого рахунку надасть нам інформацію щодо чистого прибутку чи збитку за звітний період.

II. Зведений рахунок прибутків та збитків (*IncomeSummary*) закривається на рахунок власного капіталу.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 2.

Тема 2: Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку: загальна характеристика

Питання для обговорення:

1. Сутність міжнародних стандартів.
2. Процес розробки міжнародних стандартів.
3. Статус міжнародних стандартів та їх застосування
4. Переваги та недоліки застосування міжнародних стандартів
5. Порівняльний аналіз підходів міжнародних та національних стандартів до ведення обліку та відображення у фінансовій звітності необоротних активів

Практична частина. Приклади вирішення задач.

Задача 2.1. Підприємство придбало обладнання на суму 60 000 \$ (у тому числі ПДВ 10000). Крім того підприємство понесло такі витрати, грн.:

- залізничний тариф 9 000
- витрати на транспортування від станції на підприємство 900
- витрати зі страхування 8 100
- оплата праці монтажників 600

Виходячи з цього, первісна вартість придбаного обладнання визначається наступним чином:

$$60\,000 - 10\,000 + 9\,000 + 900 + 8\,100 + 600 = 68\,600 \text{ грн.}$$

За МСБО і П(С)БО при умові, що І подія є одержання об'єкту, відображується наступними записами, що зазначені в табл. 1.

Таблиця 1

№	Зміст операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн
		Дебет	Кредит	
1	Отримано обладнання за договором постачання	А.07.07 Незавершене будівництво і не встановлене обладнання	Л.01.01 Кредиторська заборгованість за товари, роботи та послуги	50000
		152 «Придбання (виготовлення) основних засобів»	631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками»	
2	Відображено суму ПДВ, яка включена до вартості обладнання за договором	Л.03.02 Заборгованість за податками та резерви податкових зобов'язань	Л.01.01 Кредиторська заборгованість за товари, роботи та послуги	10000
		641 «Розрахунки за податками»	631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками»	
3	Проведено оплату за договором постачання	Л.01.01 Кредиторська заборгованість за товари, роботи та послуги	А.01.02 Грошові кошти в банках в гривнях	60000
		631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками»	31 «Рахунки в банках»	
4	Витрати на страхування і транспортування	А.07.07 Незавершене будівництво і не встановлене обладнання	Л.03.014 Інші поточні зобов'язання	15000 (9000+
		152 «Придбання	685 «Розрахунки з іншими	900+

		(виготовлення) основних засобів»	кредиторами»	8100 3000)
5	Відображено суму ПДВ	L.03.02 Заборгованість за податками та резерви податкових зобов'язань	L.03.14 Інші поточні зобов'язання	3000
6	Витрати щодо оплати праці монтажників	641 «Розрахунки за податками» A.07.07 Незавершене будівництво і не встановлене обладнання	685 «Розрахунки з іншими кредиторами» L.03.02 нарахована заробітна та відповідні податки та премії	600
		152 «Придбання (виготовлення) основних засобів»	66 «Розрахунки з оплати праці» 65 «Розрахунки за страхуванням»	
7	Проведено оплату страхових і транспортних послуг	L.03.14 Інші поточні зобов'язання	A.01.02 Грошові кошти в банках в гривнях	18000
		685 «Розрахунки з іншими кредиторами»	31 «Рахунки в банках»	
8	Введено в експлуатацію обладнання	A.07.03 Комп'ютери та офісне обладнання	A.07.07 Незавершене будівництво і не встановлене обладнання	4 550
		106 «Інструменти, прилади та інвентар»	152 «Придбання (виготовлення) основних засобів»	

За МСБО і П(С)БО при умові, що І подія є попередня оплата за об'єкт, відображується наступними записами, що зазначені в таблиці 2.

Таблиця 2

№	Зміст операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн
		Дебет	Кредит	
1	Сплачено грошові кошти за договором купівлі основних засобів (авансом)	A.04.01 Передплата постачальникам 371 «Розрахунки за виданими авансами»	A.01.02 Грошові кошти в банках в гривнях 31 «Рахунки в банках»	15 000
2	Відображена сума податкового кредиту з ПДВ	L.03.02 Заборгованість за податками та резерви поточних податкових зобов'язань 641 «Розрахунки за податками»	A.05.03 ПДВ до повернення або переплата по ПДВ 644 «Податковий кредит»	2500
3	Одержано об'єкти основних засобів	A.07.07 Незавершене будівництво і не встановлене обладнання 152 «Придбання (виготовлення) основних засобів»	L.01.01 Кредиторська заборгованість за товари, роботи та послуги 631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками»	12 500
4	Відображено суму ПДВ	A.05.03 ПДВ до повернення або переплата по ПДВ 644 «Податковий кредит»	L.01.01 Кредиторська заборгованість за товари, роботи та послуги 631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками»	2500

5	Відображено зарахування заборгованості	L.01.01 Кредиторська заборгованість за товари, роботи та послуги 631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками»	A.04.01 Передплата постачальникам 371 «Розрахунки за виданими авансами»	15 000
---	--	---	--	--------

Задача 2.2. Підприємство обміняло своє обладнання на автомобіль іншого підприємства. Відомо, що справедлива вартість автомобіля 50 000 \$, а балансова вартість обладнання складає 45 000 \$ (Первісна вартість — 60 000, накопичувальна амортизація — 15 000) Відбулася доплата 5 000. Виходячи з цього, будуть складені наступні проводки:

Дт А.07.04 «Транспортні засоби» 50 000

Дт А.07.08 «Знос основних засобів: обладнання» 15 000

Кт А.07.03 «Комп'ютери та офісне обладнання» 60 000

Кт А.01 «Грошові кошти» 5 000

Задача 2.3. Підприємство обміняло своє обладнання на офісні меблі іншого підприємства. Відомо, що балансова вартість обладнання складає 290 000 \$ (Первісна вартість — 320 000, накопичувальна амортизація — 30 000). Справедлива вартість офісних меблів не можна визначити чи оцінити з певною достовірністю. Виходячи з цього, будуть складені наступні проводки:

Дт А.07.03 «Комп'ютери та офісне обладнання» 290 000

Дт А.07.08 «Знос основних засобів: обладнання» 30 000

Кт А.07.03 «Комп'ютери та офісне обладнання» 320 000

Задача 2.4. За МСБО та П(С)БО операції отримання ОЗ як подарунку від іншої юридичної або фізичної особи відображуються такою кореспонденцією, яка наведена в табл. 3.

Таблиця 3

№	Зміст операції	Кореспонденція рахунків	
		Дебет	Кредит
1	Відображена вартість безоплатно одержаних основних засобів	A.07.07 Незавершене будівництво і не встановлене обладнання	E.04.01 Додатково оплачений капітал
		152 «Придбання (виготовлення) основних засобів»	424 «Безоплатно одержані необоротні активи»
2	Витрати на транспортування і монтаж безоплатно отриманих основних засобів	A.07.07 Незавершене будівництво і не встановлене обладнання	L.01.01 Кредиторська заборгованість за товари, роботи та послуги
3	Відображено суму ПДВ у складі витрат на транспортування і монтаж	152 «Придбання (виготовлення) основних засобів»	631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками»
		L.03.02 Заборгованість за податками та резерви податкових зобов'язань	L.01.01 Кредиторська заборгованість за товари, роботи та послуги
		641 «Розрахунки за податками»	631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками»
4	Проведено оплату транспортування та	L.01.01 Кредиторська заборгованість за товари,	A.01.02 Грошові кошти в банках

	монтажу	роботи та послуги	в гривнях
		631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками» А.07.03 Комп'ютери та офісне обладнання 106 «Інструменти, прилади та інвентар»	31 «Рахунки в банках» А.07.07 Незавершене будівництво і не встановлене обладнання 152 «Придбання (виготовлення) основних засобів»
5	Зарахування безоплатно одержаного об'єкта до складу основних засобів		

Задачі для самостійного вирішення.

Задача 2.5. Підприємство придбало автомобіль 1 січня 20₇ року за 10000 \$. Даний об'єкт основного засобу припускається використовувати на протязі 5 років або коли пробіг перевищить 500 000 тис. кілометрів. Ліквідаційна вартість оцінена в 1000 \$. Відповідно до облікової політики амортизація починає нараховуватись з початку місяця, якщо об'єкт було придбано до 15-ого числа або з наступного, якщо після.

Необхідно визначити амортизаційні витрати за рік, накопичувальну амортизацію та балансову вартість на кінець року за методом прямолінійного списання (Straight-Line Method).

Задача 2.6. Підприємство придбало автомобіль 1 січня 20₇ року за 10000 \$. Даний об'єкт основного засобу припускається використовувати на протязі 5 років або коли пробіг перевищить 500 000 тис. кілометрів. Ліквідаційна вартість оцінена в 1000 \$. Відповідно до облікової політики амортизація починає нараховуватись з початку місяця, якщо об'єкт було придбано до 15-ого числа або з наступного, якщо після.

Необхідно визначити амортизаційні витрати за рік, накопичувальну амортизацію та балансову вартість на кінець року за методом суми років.

Задача 2.7. Підприємство придбало автомобіль 1 січня 20₇ року за 10000 \$. Даний об'єкт основного засобу припускається використовувати на протязі 5 років або коли пробіг перевищить 500 000 тис. кілометрів. Ліквідаційна вартість оцінена в 1000 \$. Відповідно до облікової політики амортизація починає нараховуватись з початку місяця, якщо об'єкт було придбано до 15-ого числа або з наступного, якщо після. Необхідно визначити амортизаційні витрати за рік, накопичувальну амортизацію та балансову вартість на кінець року за методом зменшення залишку.

Задача 2.8. Підприємство придбало автомобіль 1 січня 2007 року за 10000 \$. Даний об'єкт основного засобу припускається використовувати на протязі 5 років або коли пробіг перевищить 500 000 тис. кілометрів. Ліквідаційна вартість оцінена в 1000 \$. Відповідно до облікової політики амортизація починає нараховуватись з початку місяця, якщо об'єкт було придбано до 15-ого числа або з наступного, якщо після. Необхідно визначити амортизаційні витрати за рік, накопичувальну амортизацію та балансову вартість на кінець року за методом подвоєного зменшення залишку.

Задача 2.9. Підприємство придбало 10 шт. комп'ютерів Dell Pentium 4 за ціною 2 200 дол. за шт. Також було встановлено строк корисного

використання 3 роки. Метод нарахування амортизації обрано прямолінійний, а ліквідаційна вартість має складати 100 дол. Також відомо, що підприємство одержує дохід від продажу 100 000 дол., собівартість — 60 000 дол., податок на прибуток — 25 %. Необхідно визначити щорічну норму амортизації та щорічний чистий прибуток.

Припустимо, що підприємство на наступний рік переглянуло строк корисного використання комп'ютерів і зменшило його до 2-х років, про що було зазначено в п. 49 МСБО 16. Необхідно визначити щорічну норму амортизації та щорічний чистий прибуток.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 3.

Тема 3: Принципи підготовки та подання фінансової звітності.

Питання для обговорення:

1. Сутність та призначення Концептуальної основи МС
2. Якісні характеристики інформації
3. Елементи фінансових звітів
4. Визнання елементів фінансових звітів.
5. Оцінка елементів фінансових звітів.
6. Концепції капіталу і його підтримки.
7. Порівняльний аналіз підходів міжнародних та національних стандартів до ведення обліку та відображення у фінансовій звітності нематеріальних активів

Практична частина.

Приклади вирішення задач

Задача 3.1. ЗАТ «Світанок» переміг у тендері на придбання права на знаки для товарів, що розроблений іншим підприємством. В оплату було перераховано 900 000 євро, також було сплачено 80 000 за участь у тендері, мито 2000 та послуги юриста 4000.

Собівартість = 900 000 + 80 000 + 2 000 + 4 000 = 986 000 євро.

Придбання пакету відображується проводками:

Дт Л.01 «Розрахунки з кредиторами» 986 000

Кт А.01.02 «Грошові кошти» 986 000

Дт А.08.03 «Права на знаки для товарів і послуг» 986 000

Кт Л.01 «Розрахунки з кредиторами» 986 000

За П(С)БО проведення будуть наступними:

Дт 154 «Придбання (створення) нематеріальних активів» 986 000

Кт 631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками» 986 000

Дт 127 «Інші нематеріальні активи» 986 000

Кт 154 «Придбання (створення) нематеріальних активів» 986 000

Задача 3.2. ВАТ «ТДС» придбало чисті активи ТОВ «Логос» за 7 500 000 дол., а справедлива вартість яких 5 200 000 дол., а також отримало право на фірмовий знак «ЛОГ» вартість якого визначена професійним оцінювачем в 400 000 дол. Придбання відображується проводками:

Дт А.08.03 «Права на знаки для товарів і послуг» 400 000

Дт А.09.01 «Гудвіл» (7 500 000 - 5 200 000 - 400 000) 1 900 000

Дт рахунки інших активів 5 200 000

Кт А.01.02 «Грошові кошти» 7 500 000

За П(С)БО в обліку будуть наступні записи:

Дт 123 «Права на знаки для товарів і послуг» 400 000

Дт 19 «Гудвіл» 1 900 000

Дт рахунки інших активів 5 200 000

Кт 311 «Поточний рахунок в банку в національній валюті» 7 500 000

Задача 3.3. ТОВ «Авква» отримало безоплатно від ПП «Веста» програмне забезпечення, справедлива вартість якого на дату отримання становила 1800 грн. Тривалість корисної експлуатації складає 5 років, обраний прямолінійний метод нарахування амортизації. Програмне забезпечення буде використовуватись відділом маркетингу.

Відобразимо за допомогою табл. 1 облік операцій за МСБО та П(С)БО.

Таблиця 1

№	Зміст операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн
		Дебет	Кредит	
1	Оприбуткування безоплатно отриманого програмного забезпечення	А.07.07 Незавершене будівництво на невстановлене обладнання	Е.04.01 Додатково оплачений капітал	1800
		154 «Придбання (створення) нематеріальних активів»	424 «Безоплатно отримані необоротні активи»	
2	Введення в експлуатацію програмного забезпечення	А.08.06 Програмне забезпечення	А.07.07 Незавершене будівництво на невстановлене обладнання	1800
		127 «Інші нематеріальні активи»	154 «Придбання (створення) нематеріальних активів»	
3	Нарахована амортизація за 1-й рік експлуатації	PL.04.04 Маркетингові та рекламні послуги	А.08.12 Знос нематеріальних активів	360
		93 «Витрати на збут»	133 «Знос нематеріальних активів»	
4	Одночасне визнання Доходу в сумі нарахованої амортизації	Е.04.01 Додатково оплачений капітал	PL.08.11 Дохід від безоплатно отриманих необоротних активів	360
		424 «Безоплатно отримані необоротні активи»	745 «Дохід від безоплатно отриманих активів»	

Задача 3.4. Підприємство придбало патент на виготовлення взуття в обмін на офісні меблі та з доплатою 9 000 дол., справедлива вартість меблів — 41 000 дол., а балансова 28 000 дол.

Собівартість патенту = 41 000 + 9 000 = 50 000 дол.

Задача 3.5. Підприємство понесло такі витрати до початку виробництва нових кріплень до гірських лиж:

- маркетингові дослідження	4 000
- зарплата персоналу, що здійснювали тестування	41 000
- витрати на реєстрацію промислового зразка	2 000
- навчання персоналу, що буде виробляти кріплення	10 000
- рекламні витрати	7 000

Собівартість н.а. = 41 000 + 2000 = 43 000 євро.

Задача 3.6. Витрати підприємства на розробку і дослідження відповідно склали, тис. євро:

- матеріали 20 та 70;
- зарплата ПО та 160;
- інші прямі витрати 35 і 40.

В результаті буде створено нематеріальний актив, який відповідає критеріям визнання, згідно МСБО 38.

Витрати на розробку в обліку відображаються: Дт «Н.а. в процесі розробки» 165

Кт «Матеріали» 20

Кт «Нарахована з/пл» 110

Кт інших рахунків 35

Витрати на дослідження в обліку відображаються:

Дт «Витрати на дослідження» 270

Кт «Матеріали» 70

Кт «Нарахована з/пл 160

Кт інших рахунків 40

Відповідно до П(С)БО 8 при створенні нематеріальних активів власними силами всі витрати пов'язані з етапом *досліджень* визнаються витратами періоду під час їх здійснення:

Дт 941 «Витрати на дослідження і розробки»

Кт 13 «Знос необоротних активів»

Кт 20 «Виробничі запаси»

Кт 661 «Розрахунки за заробітною платою»

Кт 65 «Розрахунки за страхуванням»

Кт 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками» тощо

Щодо створення нематеріальних активів власними силами в стадії розробки, то це відображається записами:

Дт 154 «Придбання (створення) нематеріальних активів»

Кт 13 «Знос необоротних активів»

Кт 20 «Виробничі запаси»

Кт 661 «Розрахунки за заробітною платою»

Кт 65 «Розрахунки за страхуванням»

Кт 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками»

Кт 91 «Загальновиробничі витрати»

Кт 92 «Адміністративні витрати»

Введення в експлуатацію об'єкта нематеріальних активів відображують записом:

Дт 12 «Нематеріальні активи»

Кт 154 «Придбання (створення) нематеріальних активів»

Задачі для самостійного вирішення

Задача 3.7. Станом на 01.01.20_0 р. на балансі підприємства знаходиться програмне забезпечення, первісна вартість якого становить 2400 грн, знос — 400 грн. Оцінений термін корисної експлуатації дорівнює 6 років. У зв'язку із реформою бухгалтерського обліку керівництво підприємства вирішило модернізувати це програмне забезпечення. Витрати на модернізацію склали 900 грн, у тому числі 150 грн — ПДВ. Внаслідок модернізації термін корисного використання був переглянутий і дорівнює тепер 7 років. Скласти кореспонденцію рахунків.

Задача 3.8. Підприємство «СТМ» придбало у підприємства «Альфа» патент за 64 000 дол. і строком корисної служби 16 років, а юристи підприємства «СТМ» вважають, що строк — 10 років. Строк корисного використання буде 10 років. Скласти кореспонденцію рахунків.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 4.

Тема 4: Сучасний стан та перспективи застосування МСФЗ в Україні

Питання для обговорення:

1. Сфера застосування МСФЗ
2. Взаємодія з Радою з МСФЗ
3. Перше застосування МСФЗ
4. Дискусійні питання
5. Ризики на шляху застосування МСФЗ

Тема 5: Загальні вимоги до складання та подання фінансової звітності

Питання для обговорення:

1. Призначення та склад фінансової звітності
2. Загальні вимоги до подання інформації у фінансових звітах
3. Порядок подання фінансових звітів
4. Порівняльна характеристика обліку запасів за національними та міжнародними стандартами

Практична частина.

1. Приклади вирішення задач.

Задача 4.1. Прейскурантна ціна товару (без ПДВ) – 100 грн. за одиницю. Підприємство придбало велику партію цього товару (1000 одиниць), унаслідок чого отримало торгівельну знижку в розмірі 2 % ціни. Крім того, підприємство може отримати знижку 5 % у разі оплати товарів протягом 10 днів з дати придбання. Ставка податку на додану вартість становить 20 %. Витрати на транспортування товарів власним транспортом становили 220 грн.

Розрахунок собівартості придбаних товарів, грн.:

Прейскурантна ціна (100 грн. * 1000) 100000

Торгівельна знижка ($10000 * 0,02$)	2000
Вартість придбання	98000
Знижка за дострокову оплату ($98000 * 0,05$)	4900
Чиста вартість придбання	93100
Витрати на транспортування	220
Разом собівартість придбаних товарів	93120

Задача 4.2. Підприємство виробляє три види смол (C_1 , C_2 , C_3), що використовуються для виготовлення виробів із склопластику. Є така інформація про спільне виробництво цих смол за звітний період:

Вид смоли	Обсяг виробництва, літрів	Витрати після точки розподілу, грн.	Ціна реалізації за літр, грн.
C_1	2000	11200	36
C_2	6000	10800	20
C_3	12000	24000	14

Спільні витрати на виробництво смол за звітний період включали: прямі матеріали – 36000 грн., пряма зарплата – 18000 грн., виробничі накладні витрати 26000 грн.

Для розподілу витрат між спільними продуктами на основі обсягу виробництва визначимо спільні витрати на 1 літр смоли.

Спільні витрати на 1 л = $(36000+18000+26000)/(2000+6000+12000) = 80000/20000 = 4$ грн. на 1 л.

Виходячи з цього, розрахуємо собівартість кожного спільного продукту

Таблиця. Визначення собівартості спільних продуктів на основі обсягу виробництва

Вид смоли	Спільні витрати		Витрати після точки розподілу		Собівартість	
	Разом	На одиницю	Разом	На одиницю	Разом	На одиницю
C_1	8000	4,00	11200	5,60	19200	9,60
C_2	24000	4,00	10800	1,80	34800	5,80
C_3	48000	4,00	24000	2,00	72000	6,00
Разом	80000	x	46000	x	126000	x

У разі розподілу спільних витрат на основі вартості продажу необхідно розрахувати загальну вартість спільних продуктів, грн.:

$$C_1 \quad 2000 \times 36 = 72000$$

$$C_2 \quad 6000 \times 20 = 120000$$

$$C_3 \quad 12000 \times 14 = 168000$$

$$\text{Разом} \quad 360000$$

Тепер можемо розподілити спільні витрати між продуктами, грн.:

$$C_1 \quad 7200 : 360000 \times 80000 = 16000$$

$$C_2 \quad 12000 : 360000 \times 80000 = 26667$$

$$C_3 \quad 168000 : 360000 \times 80000 = 37333$$

$$\text{Разом} \quad 80000$$

Розрахунок собівартості спільних продуктів наведено в таблиці.

Таблиця. Визначення собівартості спільних продуктів на основі вартості їх продажу

Вид смоли	Спільні витрати		Витрати після точки розподілу		Собівартість	
	Разом	На одиницю	Разом	На одиницю	Разом	На одиницю
C ₁	16000	8,00	11200	5,60	27200	13,60
C ₂	26667	4,44	10800	1,80	34767	6,24
C ₃	37333	3,11	24000	2,00	61333	5,11
Разом	80000	x	46000	x	126000	x

Задача 4.3. Нижче наведено дані про рух товарів групи «Р» підприємства роздрібної торгівлі за звітний рік, тис. грн.:

Показник	Собівартість	Роздрібна ціна
Запаси на початок року	1200	1800
Закупка протягом року	1320	2220
Разом запасів	2520	4020
Продаж запасів протягом року		2160
Запаси на кінець року		1860

Звідси співвідношення собівартості та роздрібною ціни дорівнює:

$$2520 / 4020 \times 100 = 62,7 \approx 63 \%$$

Розрахований відсоток застосовується до залишку запасів за роздрібними цінами:

$$18060 \times 63 / 100 = 1172$$

Виходячи з цього, визначимо собівартість реалізованих товарів:

$$2520 - 1172 = 1348$$

2. Задачі для самостійного вирішення.

Задача 4.4.

Річна нормальна потужність підприємства дорівнює 250000 годин, а практична річна потужність становить 300000 годин.

Припустімо, фактичні накладні витрати дорівнюють запланованим. Суму постійних виробничих накладних витрат і дані про фактичну та заплановану потужність наведено нижче.

Таблиця. Вихідні дані для розподілу виробничих накладних витрат

Рік	Постійні виробничі накладні витрати, грн.	Виробнича потужність, годин	
		запланована	фактична
2012	1440000	195000	200000
2013	1500000	285000	270000
2014	1480000	240000	250000
2015	2100000	300000	300000

Завдання:

- здійснити розподіл постійних виробничих накладних витрат на основі різних видів потужності;
- визначити суму розподілених накладних витрат;
- відобразити на рахунках бухгалтерського обліку списання постійних накладних витрат.

Задача 4.5. У процесі спільного виробництва протягом січня 2015 року було понесено такі витрати, грн.:

Прямі матеріали	70 000
Пряма зарплата	45 000
Виробничі накладні витрати	40 000
Разом	155 000

У результаті спільного виробництва було виготовлено 1000 одиниць основного продукту і отримано 500 кг побічного. Після додаткової обробки побічний продукт було реалізовано за ціною 12 грн. за кг. Витрати на додаткову обробку побічного продукту становили 2500 грн. Чиста реалізаційна вартість побічного продукту в січні становила:

Завдання:

- а) визначити чисту реалізаційну вартість побічного продукту в січні;
- б) визначити собівартість виробництва основного продукту в січні;
- в) відобразити на рахунках бухгалтерського обліку операції по: відокремлення побічного продукту від основного; суму додаткових витрат на обробку побічного продукту; передачу побічного продукту на склад.

Задача 4.6.

Є такі дані про рух товару протягом першого кварталу 2015 року:

Дата	Показник	Кількість	Ціна за одиницю, грн.
01.01	Залишок	100	15,0
15.01	Придбано	120	16,0
02.02	Продано	80	30,0
17.02	Придбано	150	18,0
12.03	Продано	90	30,0

Завдання:

- а) здійснити розрахунок собівартості товарів в умовах системи періодичного обліку запасів;
- б) здійснити розрахунок собівартості товарів в умовах системи постійного обліку запасів.

Задача 4.7. Підприємство для виготовлення двох виробів використовує два види матеріалів - А і Б. Для оцінки залишків матеріалів на складі є така інформація, грн.:

Вид матеріалів	Фактична собівартість одиниці матеріалів	Відновлювальна собівартість одиниці матеріалів	Витрати на завершення виробництва одиниці продукції	Ціна за одиницю продукції	Витрати на збут одиниці продукції
А	60	54	50	120	15
Б	40	38	30	100	10

Завдання: розрахувати чисту вартість реалізації одиниці продукції, виробленої з матеріалу А.

Задача 4.8.

Є такі дані про оцінку залишків товару, грн.:

Показник	Собівартість	Чиста вартість реалізації
Запаси на початок року	370000	3700000
Запаси на кінець року	420000	400000

Завдання:

а) відобразити на рахунках бухгалтерського обліку операції по пряме списання балансової вартості товарів до чистої вартості їх реалізації у системі постійного обліку запасів;

б) відобразити на рахунках бухгалтерського обліку операції по створенню резерву знецінення запасів.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 5.

Тема 6: Особливості складання балансу

Питання для обговорення:

1. Структура і зміст балансу
2. Формати балансу
3. Події після дати балансу

Тема 7: Особливості складання звіту про прибутки та збитки

Питання для обговорення:

1. Структура і зміст Звіту про прибутки і збитки.
2. Операційні доходи і витрати.
3. Операційні витрати.
4. Фінансові витрати.
5. Надзвичайні статті.
6. Чистий прибуток або збиток.
7. Формати Звіту про прибутки і збитки.
8. Порівняльна характеристика обліку розрахунків з оплати праці за національними та міжнародними стандартами

Практична частина.

1. Приклади вирішення задач.

Задача 5.1. Протягом січня підприємство сплатило працівникам авансом частину заробітної плати за січень у сумі 2000 дол. На суму сплаченого авансу зроблено бухгалтерський запис, дол.:

Д-т рахунка «Витрати на персонал»	2 000
К-т рахунка «Грошові кошти»	2 000.

Наприкінці січня за результатами фактично виконаних робіт працівникам нараховано заробітну плату за січень у сумі 5 000 дол., з урахуванням виданого авансу заробітна плата, що підлягає сплаті, становить 3 000 дол. На цю суму слід зробити бухгалтерський запис, дол.:

Д-т рахунка «Витрати на персонал»	3 000
К-т рахунка «Зобов'язання з оплати праці»	3 000.

Задача 5.2. Підприємство розпочало діяльність 1 січня 2014 року, маючи 20 працівників, а заробітна плата кожного працівника становила 300 дол. на тиждень. Відпустка, зароблена всіма працівниками 2000 року, становила 40 тижнів, які не були використані в поточному періоді. Оплата відпустки кожного працівника 2015 року становила 350 дол. на тиждень.

Виходячи з цього, на кінець 2014 року компанія матиме зобов'язання щодо оплати відпусток працівникам у сумі 12000 дол. (40 x 300 дол.), що

буде відображено записом, дол.:

Д-т рахунка «Витрати на персонал»	
(або рахунків витрат за функціями)	12000
К-т рахунка «Забезпечення оплати відпусток»	12000.
2015 року оплата відпусток буде відображена записом (350 x 40) дол.:	
Д-т рахунка «Забезпечення оплати відпусток»	12000
Д-т рахунка «Витрати на персонал»	
(або рахунків витрат за функціями)	2000
К-т рахунка «Грошові кошти»	14000.

2. Задачі для самостійного вирішення.

Задача 5.3. У лютому сума виданого працівникам авансу становила 800 дол., а сума нарахованої зарплати 650 дол. Наступного місяця 50 дол. було повернуто в касу, а 100 дол. зараховано як оплату за роботу, виконану в березні.

Суму перевищення авансу над сумою, що підлягає виплаті в лютому, буде відображено записом, дол.:

Задача 5.4. Сума нарахованої зарплати працівникам підприємства становила 50000 дол., у тому числі:

- робітникам цехів	20 000
- іншому персонажу цехів	15 000
- персоналу, який займається збутом	5 000
- адміністративному персоналу	10 000.

Внески на соціальне забезпечення сплачуються в розмірі 20 %, у тому числі 10 % за рахунок працедавця, а решта 10 % - за рахунок працівника.

З нарахованої заробітної тати було утримано прибутковий податок 12 000 дол. і профспілкові внески 2 500 дол.

Завдання: відобразити на рахунках бухгалтерського обліку наведені операції.

Задача 5.5. Припустімо, загальна одноразова сума, що підлягає сплаті працівнику після закінчення трудової діяльності, становить 1,2 % його кінцевої заробітної плати за кожен рік надання послуг цим працівником підприємству. 2014 року зарплата працівника становить 40 000 дол. і очікується, що вона зростатиме на 5 % щорічно. Працівник повинен вийти на пенсію наприкінці 2015 року. Ставка дисконту, що застосовується, дорівнює 10 %.

Завдання:

а) визначити майбутню (кінцеву) заробітну плату працівника через чотири роки:

б) визначити недисконтовану суму щорічних нарахувань та теперішню вартість цієї суми на кінець кожного року окремо.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 6.

Тема 8: Звіт про рух грошових коштів

Питання для обговорення:

1. Призначення Звіту про рух грошових коштів
2. Вимоги щодо змісту звіту про рух грошових коштів відповідно до міжнародних стандартів

3. Способи підготовки звітів про рух грошових коштів

Тема 9: Облік доходів за МСБО.

Питання для обговорення:

1. Регламентация обліку доходів.
2. Визначення доходу
3. Вимірювання доходу
4. Визнання доходу
5. Визнання доходу від продажу продукції (товарів)
6. Порівняльна характеристика обліку капіталу за національними та міжнародними стандартами

Практична частина.

1. Приклади вирішення задач.

Задача 5.1. 1 січня 2015 року акціонерне товариство здійснило дробіння звичайних акцій у співвідношенні 3 : 1.

На 31 грудня 2014 року в обігу перебувало 150000 звичайних акцій.

Інших змін кількості акцій в обігу протягом 2014 – 2015 років не було.

Чистий прибуток, що припадає на звичайні акції, становив:

в 2014 році – 600000 грн.

в 2015 році – 900000 грн.

2014 року базисний прибуток на акцію був 4 грн.

Виходячи з наведених даних, базисний прибуток на акцію 2015 року дорівнює:

$$900000 / ((150000 + (150000 * 3)) = 1,5 \text{ грн.}$$

Перерахований базисний прибуток на акцію за 2014 рік, що підлягає відображенню у фінансових звітах за 2015 рік, становить:

$$600000 / 600000 = 1,0 \text{ грн.}$$

Задача 5.2. ВАТ «Апогей» випустило в обіг 20000 конвертованих облігацій. Кожні 5 облігацій можуть бути конвертовані у 3 звичайні акції. Витрати на сплату відсотків за конвертованими облігаціями становлять 10000 грн. на рік. Ставка податку на прибуток – 30 %.

Використовуючи дані та результати розрахунків попереднього прикладу (задача 5.1), обчислимо розбавлений прибуток на акцію ВАТ «Апогей» (таблиця)

Показник	Розрахунок	Сума, грн..
Скоригований чистий прибуток	$(900000 + 10000) - 10000 * 0,3$	907000
Додаткова кількість звичайних акцій в обігу після конвертації облігацій	$(20000 / 5) * 3$	12000
Середньозважена кількість звичайних акцій в обігу, що використовується для розрахунку розбавленого прибутку на акцію	$122055 + 120000$	134055
Розбавлений прибуток на акцію	$907000 / 134055$	6,76

Отже, у разі конвертування всіх облігацій у звичайні акції дохід власників звичайних акцій ВАТ «Апогей» знизиться з 7,4 грн. на 1 акцію до 6,76 грн.

2. Задачі для самостійного вирішення.

Задача 5.3. На початок року в обігу перебувало 100000 звичайних акцій ВАТ «Апогей».

25 квітня здійснено нову емісію звичайних акцій у кількості 50000.

7 червня ВАТ «Апогей» викупило у акціонерів 30000 власних звичайних акцій.

6 жовтня 20000 раніше викуплених звичайних акцій повторно випущено в обіг.

Завдання:

а) здійснити розрахунок середньозваженої кількості звичайних акцій ВАТ «Апогей», що перебували в обігу протягом звітного року;

б) розрахувати базисний прибуток на акцію за звітний рік.

Задача 5.4. Підприємство випустило похідні цінні папери, які надають право існуючим акціонерам придбати 1 квітня 2015 року одну нову акцію за 5 гривень кожні чотири акції, що зараз перебувають в обігу.

Станом на 31 грудня 2015 року в обігу перебувало 200000 звичайних акцій, а ринкова ціна однієї акції була 8 гривень.

Завдання:

а) розрахувати чистий прибуток, що припадає на звичайні акції;

б) розрахувати базисний прибуток на акцію за звітний рік.

Задача 5.5. Підприємство випустило в обіг (на початок року) опціон на придбання 20000 звичайних акцій за ціною 12 грн. кожна.

Середня ціна звичайної акції підприємство протягом року була 15 грн.

Протягом року в обігу перебувало 100000 звичайних акцій, а чистий прибуток за рік становив 250000 грн. Привілейованих акцій в обігу немає.

Завдання:

а) розрахувати суму очікуваного надходження від конвертування опціону в звичайні акції;

б) розрахувати базисний та розбавлений прибуток на акцію за звітний рік.

Задача 5.6. Підприємство випустило опціони на акції, про які є така інформація:

Середньозважена кількість опціонів на акцію для працівників, за якими ще не набуто прав – 1000;

Середньозважена сума на працівника, що буде визначена упродовж залишкового періоду внаслідок надання послуг працівниками для отримання прав на опціони, визначена згідно з МСФЗ 2, євро – 1200;

Ціна здійснення ще не набутих опціонів на акції, у разі платежу коштами, євро – 15.

Завдання: виходячи з наведених даних, розрахувати скориговану ціну здійснення опціонів.

Задача 5.7. Є така інформація про підприємство:

- 1) чистий прибуток становить 6000 тис. грн. (у тому числі чистий прибуток від звичайної діяльності 4800 ти. грн.);
- 2) ставка податку на прибуток – 30 %;
- 3) середня ціна звичайної акції протягом періоду – 15 грн.;
- 4) в обігу перебуває:
 - а) 1500000 звичайних акцій;
 - б) 300000 конвертованих привілейованих акцій (4 привілейовані акції можуть бути конвертовані в 1 звичайну акцію), за якими сплачуються дивіденди в сумі 5 грн. на 1 акцію;
 - в) опціони на придбання 1500000 акцій за ціною 12 гривень;
 - г) 120000 конвертованих 10 % облігацій номінальною вартістю 50 грн. (10 облігацій можуть бути конвертовані в 1 звичайну акцію).

Завдання: на основі наведеної інформації послідовно розрахувати розбавлений прибуток на акцію.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 7.

Тема 10: Облік податку на прибуток за міжнародними стандартами

Питання для обговорення:

5. Регламентація обліку податків на прибуток.
6. Визначення та класифікація різниць між обліковим і податковим прибутком
7. Визначення та оцінка податків на прибуток
8. Подання та розкриття податків на прибуток у фінансовій звітності

Тема 11: Особливості обліку оренди за міжнародними стандартами

Питання для обговорення:

1. Регламентація орендних операцій.
2. Визначення оренди та її класифікація
3. Відображення орендних операцій в обліку та звітності орендаря
 - 3.1. Фінансова оренда
 - 3.2. Операційна оренда
4. Відображення орендних операцій в обліку та звітності орендодавця
 - 4.1. Фінансова оренда
 - 4.2. Операційна оренда
5. Особливості обліку операцій з фінансової оренди за наявності ліквідаційної вартості
6. Зворотна оренда або продаж з наступною орендою
7. Порівняльна характеристика обліку розрахунків за національними та міжнародними стандартами

Практична частина.

1. Приклади вирішення задач.

Задача 7.1.

ЗАТ «Крас&Ко» пропонує своєму клієнту ПП «Стікс» грошову знижку у розмірі 5 % за умови термінової оплати на протязі 10 днів. Максимальна

відстрочка платежу 30 днів (загальноприйняте позначення — 5/10, n30). Загальна сума за рахунком-фактурою товару 10 000 \$, собівартість якого 6 600. Товар було відвантажено 01.04.16

ЗАТ «Крас&Ко» 01.05.16 операції відображує проводками:

Д-т А.03 «Рахунки до одержання»	10000
К-т РЛ.01 «Дохід від реалізації»	986000
Д-т РЛ.02 «Собівартість реалізації»	66000
К-т А.06.02 «Товари»	66000

ПП «Стікс» сплатив за товар 9.05.08 в обсязі 9500 \$ та складаються проводки відповідно:

Д-т А.01 «Грошові кошти»	500
Д-т РЛ.01 «Дохід від реалізації»	986000
К-т А.03 «Рахунки до одержання»	10000

Задача 7.2.

Компанія «Несподіванка» здійснює обмін оліфи, справедлива вартість якої становить 80 грн. (собівартість 60 грн.), на фарбу.

За умовою справедлива вартість отриманої продукції дорівнює справедливій вартості переданої продукції. Отже, дохід від обмінної операції неоднотипними товарами вимірюється згідно зі справедливою вартістю переданої продукції і становить 80 грн.

На рахунках бухгалтерського обліку компанії «Несподіванка» ця операція знайде відображення:

Д-т рахунка «Запаси»(фарба)	80
К-т рахунка «Дохід»	80

Задача 7.3.

Компанія «Фаєтон» розпочала торговельну діяльність у вересні 2015 року і здійснила такі операції з реалізації в цьому місяці:

продаж за готівку на суму	50 000 грн.;
продаж з наступною оплатою (суми за рахунками надійдуть у жовтні)	30 000 грн.

Сума доходу від продажу за вересень 2015 року становить 80000 грн., сума, яка еквівалентна отриманим грошам і майбутнім надходженням від продажу, операцій, здійснених у вересні.

На рахунках бухгалтерського обліку у вересні 2015 р. ці операції будуть відображені так:

Зміст	За умови, що не введено податок з продажу і ПДВ			За умови дії податку з продажу (умовно 5 %)			За умови дії податку на додану вартість (умовно 20 %)		
	Назва рахунка	Дебет	Кредит	Назва рахунка	Дебет	Кредит	Назва рахунка	Дебет	Кредит

Продаж за готівку	«Грошові кошти» «Дохід від продажу»	50000	50000	«Грошові кошти» «Податок з продажу» «Дохід від продажу»	50000	2381 47619	«Грошові кошти» «Дохід від продажу» «Дохід від продажу» «ПДВ»	50000 8333	50000 8333
Продаж з наступною оплатою	«Рахунки, що підлягають отриманню» «Дохід від продажу»	30000	30000	«Рахунки, що підлягають отриманню» «Податок з продажу» «Дохід від продажу»	30000	1429 28571	«Рахунки, що підлягають отриманню» «ПДВ» «Дохід від продажу»	30000	5000 25000

2. Задачі для самостійного вирішення.

Задача 7.4.

Продавець здійснив продаж товару «Ексклюзив» на суму 20000 дол. США на умовах надання знижки за дострокову оплату 2/10, n/30 (2 % від суми продажу за умови оплати протягом 10 днів з дати виставлення рахунку). Покупець здійснив оплату товару «Ексклюзив» таким чином:

8000 дол. США сплатив у період дії знижки;

12000 дол. США - після закінчення періоду дії знижки.

Завдання: відобразити на рахунках бухгалтерського обліку у продавця наведену операцію за методом ціни «брутто» та «нетто».

Задача 7.5.

Компанія «Несподіванка» здійснює обмін оліфи, справедлива вартість якої становить 80 грн. (собівартість 60 грн.), на фарбу.

За умовою справедлива вартість отриманої продукції дорівнює справедливій вартості переданої продукції. Отже, дохід від обмінної операції неоднотипними товарами вимірюється згідно зі справедливою вартістю переданої продукції і становить 80 грн.

Завдання: відобразити на рахунках бухгалтерського обліку компанії «Несподіванка» наведену операцію.

Задача 7.6.

Протягом вересня 2015 року компанія «Млинок» здійснила реалізацію товару з наступною оплатою на суму 406400 грн., з яких 348800 грн. залишилися несплаченими на кінець вересня. Продаж за готівку впродовж вересня становив 96000 грн. і додатково було отримано від покупців платіж у сумі 316 900 грн. за товари, реалізовані в попередні місяці. Також упродовж

вересня 2015 року компанія «Млинок» взяла позику в банку на суму 115200 грн.

Завдання: визначити дохід від продажу компанії «Млинок» за вересень 2015 року та відобразити господарські операції на рахунках бухгалтерського обліку.

Задача 7.7.

Компанія «Перехрестя чотирьох вулиць» розпочала свою торговельну діяльність 1 жовтня з початковим капіталом у сумі 30000 грн., який покладено на рахунок компанії в банку. Компанія використовує систему періодичного обліку запасів. Реалізація здійснюється з наступною оплатою на різний термін, різним покупцям і частина реалізується за готівку. Протягом жовтня компанія здійснила такі операції:

1 жовтня	Придбано товари за готівку на суму 10650 грн.
2 жовтня	Продано товари з наступною оплатою компанії «Віртуоз» за 6000 грн. на умовах 2/10 n/30
4 жовтня	Продано товари компанії «Мандрівник» з наступною оплатою за 1200 грн. на умовах 10 EOM (End of the Month - платіж повинен здійснитися протягом 10 днів після закінчення місяця, в якому здійснено продаж)
6 жовтня	Сплачено транспортні витрати, пов'язані з доставкою товарів компанії «Мандрівник» у сумі 375 грн.
12 жовтня	Отримано чек на суму 5880 грн. від компанії «Віртуоз» в оплату за товари, реалізовані 2 жовтня
14 жовтня	Дозволено компанії «Мандрівник» повернути товари на суму 630 грн., продані з наступною оплатою 4 жовтня (транспортні витрати, сплачені 6 жовтня, не зменшилися)
15 жовтня	Продано товари за готівку на суму 6450 грн.
16 жовтня	Повернено кошти в сумі 390 грн. покупцям, які здійснили купівлю товарів 15 жовтня
20 жовтня	Придбано товари з наступною оплатою у компанії «Плавун» на суму 4 950 грн. на умовах 2/10 n/30
21 жовтня	Сплачено чеком транспортні витрати, пов'язані з придбанням товарів у компанії «Плавун» на суму 240 грн.
23 жовтня	Повернено товари, придбані з наступною оплатою у компанії «Плавун» на суму 450 грн. (транспортні витрати, оплачені 21 жовтня, не зменшилися)
30 жовтня	Сплачено в межах періоду дії знижки за товари, придбані в компанії «Плавун» 20 жовтня.

Примітки. Для обліку повернень і уцінки товарів використовують рахунок «Повернення та уцінка реалізованих товарів». Цей рахунок є контрарним до рахунка «Дохід від продажу» і має дебетове сальдо. При складанні Звіту про прибутки та збитки оборот рахунка «Повернення та уцінка реалізованих товарів» вираховують із суми валової реалізації.

Для обліку витрат, пов'язаних із достроковим отриманням платежу, використовують рахунок «Знижка з продажу». Цей рахунок є контрарним рахунком до рахунка «Дохід від продажу», і в Звіті про прибутки та збитки вираховується із суми валової реалізації.

Облік повернення та уцінки придбаних товарів здійснюють на рахунку «Повернення та уцінка придбаних товарів», який є контрарним до рахунка «Закупки». Рахунок має кредитове сальдо, яке вираховується із загальної вартості закуплених товарів у Звіті про прибутки та збитки.

Знижки із закупок за дострокову оплату обліковують за кредитом рахунка «Знижки з закупок» рахунок є контрарним до рахунка «Закупки». Сальдо рахунка вираховують у Звіті про прибутки та збитки з обсягу закуплених товарів. Знижка не розповсюджується на транспортні, поштові та інші витрати.

Завдання: відобразити наведені операції на рахунках бухгалтерського обліку.

9. КОНТРОЛЬ ЗНАНЬ

При викладанні дисципліни «ОЗМС» використовуються такі методи контролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності:

- 1) методи усного контролю: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, колоквіуми, іспити, усне програмоване опитування;
- 2) методи письмового контролю: контрольні письмові роботи, письмові іспити, програмовані письмові роботи;
- 3) методи лабораторно-практичного контролю: контроль за допомогою комп'ютера (навчально-контрольні програми).

Контрольні заходи включають поточний та підсумковий контроль. **Поточний контроль** здійснюється протягом семестру з метою перевірки розуміння та засвоєння певного матеріалу, виробничих навичок проведення розрахункових робіт, умінь самостійно опрацьовувати тексти, здатності осмислити зміст теми чи розділу, умінь публічно чи письмово представити певний матеріал тощо. Поточний контроль засвоєння знань студентами при викладанні дисципліни «ОЗМС» здійснюється за наступними методами:

- експрес-контроль;
- усне опитування;

- перевірка задач домашнього завдання;
- тестування за темами та окремими питаннями;
- презентація ІНДЗ.

Поточний контроль при вивченні дисципліни «ОЗМС» здійснюється за наступними формами.

Форми організації навчання					Проміжний тематичний контроль
ЛК	СЗ	ПЗ	ЛР	СР	
Тема 1-5	-	ПЗ № 1-4	-	За формами передбаченими в робочій програмі	Контрольна робота №1
Тема 6-11	-	ПЗ № 5-7	-	За формами передбаченими в робочій програмі	Контрольна робота №2
Експрес-контроль.	-	Перевірка задач, - письмові контрольні роботи, - тестування за темами, - тестування за окремими питаннями.	-	Перевірка: - оглядів літератури, - домашнього завдання (задачі, вправи, розрахунки), - презентація рефератів.	Форми поточного контролю

Підсумковий контроль проводиться у формі іспиту. При цьому використовуються наступні критерії оцінки іспиту.

Оцінка	Критерії
оцінку «відмінно» (90-100 балів, А)	Заслуговує студент, який: - всебічно, систематично і глибоко володіє навчально-програмовим матеріалом; - вміє самостійно виконувати завдання, передбачені програмою, використовує набуті знання і вміння у нестандартних ситуаціях; - засвоїв основну і ознайомлений з додатковою літературою, яка рекомендована програмою; - засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни та усвідомлює їх значення для професії, яку він набуває; - вільно висловлює власні думки, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особистісну позицію; самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, - виявив творчі здібності і використовує їх при вивченні навчально-програмового матеріалу, проявив нахил до наукової роботи.
оцінку «добре» (82-89 балів, В)	заслуговує студент, який: - повністю опанував і вільно (самостійно) володіє навчально-програмовим матеріалом, в тому числі застосовує його на практиці, має системні знання достатньому обсязі відповідно до навчально-програмового матеріалу, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях;

	- має здатність до самостійного пошуку інформації, а також до аналізу, постановки і розв'язування проблем професійного спрямування; - під час відповіді допустив деякі неточності, які самостійно виправляє, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу.
оцінку «добре» (74-81 бал, C)	заслуговує студент, який: - в загальному роботу виконав, але відповідає на екзамені з певною кількістю помилок; - вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати на практиці, контролювати власну діяльність; - опанував навчально-програмовий матеріал, успішно виконав завдання, передбачені програмою, засвоїв основну літературу, яка рекомендована програмою.
оцінку «задовільно» (64-73 бали, D)	заслуговує студент, який: - знає основний навчально-програмовий матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії; - виконує завдання, але при рішенні допускає значну кількість помилок; - ознайомлений з основною літературою, яка рекомендована програмою; - допускає на заняттях чи екзамені помилки при виконанні завдань, але під керівництвом викладача знаходить шляхи їх усунення.
оцінку «задовільно» (60-63 бали, E)	заслуговує студент, який: - володіє основним навчально-програмовим матеріалом в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії, а виконання завдань задовольняє мінімальні критерії. Знання мають репродуктивний характер.
оцінка «незадовільно» (35-59 балів, FX)	виставляється студенту, який: - виявив суттєві прогалини в знаннях основного програмового матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань.
оцінка «незадовільно» (35 балів, F)	виставляється студенту, який: - володіє навчальним матеріалом тільки на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів або не володіє зовсім; - допускає грубі помилки при виконанні завдань, передбачених програмою; - не може продовжувати навчання і не готовий до професійної діяльності після закінчення університету без повторного вивчення даної дисципліни.

При виставленні оцінки враховуються результати навчальної роботи студента протягом семестру.

Переведення даних 100-бальної шкали оцінювання в 4-бальну та шкалу ECTS здійснюється в такому порядку.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

10. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Бутинець Ф.Ф. Горецька Л.Л. Бухгалтерський облік у зарубіжних країнах [Текст] : Навч. посібник /Бутинець Ф.Ф. Горецька Л.Л. – Житомир : ПП "Рута", 2003. - 544 с.

2. Бутинець Ф.Ф., Данилко В.К., Луканьов І.В. та ін. Міжнародні стандарти фінансової звітності. Тести: Навчальний посібник / за ред. Бутинця Ф.Ф. / Бутинець Ф.Ф., Данилко В.К., Луканьов І.В. та ін. – Житомир: ПП «Рута», 2006, - 172 с.

3. Голов С.Ф., Костюченко В.М. Бухгалтерський облік та фінансова звітність за міжнародними стандартами [Текст] : Практичний посібник / Голов С.Ф., Костюченко В.М. – К. : Лібра, 2004. - 880 с.

4. Голов С.Ф., Костюченко В.М. Бухгалтерський облік за міжнародними стандартами: приклади і коментарі. Практичний посібник / Голов С.Ф., Костюченко В.М. – К.: Лібра, 2001. -840 с.

5. Энтони Р. Самоучитель по бухгалтерскому учёту: Международный стандарт / Энтони Р. – М: Триада НТТ, 1999, - 292 с.

6. Жолнер І.В. Фінансовий облік за міжнародними та національними стандартами [Текст] : навч. посібник / Жолнер І.В. – К. : ЦУЛ, 2012. - 368 с.

7. Лучко М.Р., Бенько І.Д. Бухгалтерський облік у зарубіжних країнах [Текст] : Навч. посібник / Лучко М.Р., Бенько І.Д. – К. : Знання, 2006. - 311 с.

8. Пилипенко І.І., Редько О.Ю. Основи бухобліку за міжнародними стандартами: Навчальний посібник / Пилипенко І.І., Редько О.Ю. – К.: Вища школа, 2001, - 184 с.

Допоміжна

15.Губачова О.М. Фінансова звітність за міжнародними стандартами: Текст лекції. – Полтава: РВВ ПКІ, 1998. – 25 с.

16.Малишкін О.І. Фінансова звітність підприємства: Міжнародні та національні стандарти. Навчальний посібник / 2-е видання, доп. та випр. – Суми: Видавництво «Університетська книга», 2001. – 158 с.

17.Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку 2000. / Пер. з англ. за ред. С.Ф. Голова. – К.: Федерація професійних бухгалтерів і аудиторів України, 2000. – 1272 с.

18. Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку 2001: зміни та доповнення / Пер. з англ. за ред. С.Ф. Голова. – К.: Федерація професійних бухгалтерів і аудиторів України, 2001. – 224 с.

19.Мельник С.І. Облік інвестицій у цінні папери та консолідована звітність. Текст лекції. – Полтава: РВВ ПУСКУ, 2003. – 27 с.

20.Бутинець Ф.Ф., Горецька Л.Л. Бухгалтерський облік у зарубіжних країнах. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів спеціальності 7.050106 «Облік і аудит». – Житомир: ПП «Рута», 2002. – 544 с.

21.Голов С.Ф., Єфіменко В.І. Фінансовий та управлінський облік. – К.: Автоінтерсервіс, 1996. – 544 с.

11. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Комп'ютерні інформаційні системи Гросбух, Ліга-Закон – доступ: комп'ютерний клас кафедри бухгалтерського обліку (ауд. 561).

2. Демонстраційна версія комп'ютерної програми 1С: Бухгалтерія – доступ: комп'ютерний клас кафедри бухгалтерського обліку (ауд. 561).

3. Бібліотечний фонд КНТУ – доступ: Бібліотека КНТУ, читальні зали 1-3, абонементи 1-2.

4. Електронні ресурси наукової бібліотеки ім. Вернадського – доступ: бібліотека КНТУ.

5. Бібліотечний фонд кафедри бухгалтерського обліку на паперових носіях – комп'ютерні класи кафедр «Бухгалтерського обліку» та «Аудиту і оподаткування».

6. Бібліотечний фонд кафедри на електронних носіях – доступ: комп'ютерний клас кафедри бухгалтерського обліку (ауд. 561).

7. Мережа Internet – доступ: бібліотека КНТУ, комп'ютерний клас кафедри бухгалтерського обліку. Рекомендовані сайти:

Адреса	Зміст матеріалів
http://portal.rada.gov.ua/	Сервер Верховної Ради України
http://www.apu.com.ua/	Офіційний сайт Аудиторської палати України
www.buhgalteria.com.ua	Електронне видання газети «Бухгалтерія»
basa.tav.kharkov.ua	Електронне видання газети «Податки та бухгалтерський облік»
http://sts.gov.ua/	Офіційний сайт Державної фіскальної служби України
http://search.ligazakon.ua	База нормативно-правових актів, аналітика та консультація з ведення обліку
http://www.nbuv.gov.ua/portal/	Наукова періодика України. Доступ до повних текстів 1139 журналів та збірників наукових праць. Ресурс Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського
http://www.nbuv.gov.ua/portal/nanu.html	Загальноакадемічний портал наукової періодики. Доступ до 83 журналів НАН України. Ресурс Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського
http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/	Електронні наукові фахові видання (24 назви). Ресурс Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського
http://www.buhgalter.factor.ua/	Електронне видання журналу «Бухгалтер»
http://www.buhcomp.ru/htm/news/body.php	Електронне видання журналу «Бухгалтер и комп'ютер»
http://www.bnb.kiev.ua/	Електронне видання журналу «Бухгалтерія. Налоги. Бизнес»
http://www.visnuk.com.ua/	Електронне видання журналу «Вісник податкової служби»

http://www.vopreco.ru/	Електронне видання журналу «Вопросы экономики»
http://dtkr.com.ua/	Електронне видання журналу «Дебет-кредит»
http://sts.gov.ua	Податкове законодавство, узагальнюючі консультації, анонс подій
http://search.ligazakon.ua	База нормативно-правових актів, аналітика та консультація з ведення обліку
http://www.minjust.gov.ua	Нормативно законодавчі акти Міністерства юстиції України
http://www.kirstat.kr.ua	Нормативно правова база, статистична інформація, бланки звітної документації до органів статистики
http://www.minfin.gov.ua	Загальні засади організації бухгалтерського обліку, нормативно законодавчі акти з облік у державному секторі, підприємницької діяльності, міжнародні стандарти
http://www.bank.gov.ua	Законодавчі та нормативні акти з банківської діяльності. періодичні видання НБУ
http://www.dkzr.gov.ua	Офіційний сайт Державного агентства земельних ресурсів України
http://udfpfg.org.ua	Офіційний Інтернет сайт Українського державного фонду підтримки фермерських господарств
www.buhgalteria.com.ua	Бланки бухгалтерської та податкової звітності
www.balance.ua	Анонс нормативно-законодавчої бази, консультації, щодо ведення бухгалтерського та податкового обліку
dtkr.com.ua	Бухгалтерські бланки, консультації з постановки обліку, роз'яснення, щодо дотримання податкового законодавства
www.vobu.com.ua	нормативно законодавча база, бланки бухгалтерського обліку та фінансової звітності, консультації
kazna.ucoz.ua	Нормативно законодавча база, бланки бухгалтерського обліку та фінансової звітності, консультації з проблем обліку в бюджетних установах
http://www.ukravtodor.gov.ua	Нормативно-правові документи у галузі дорожнього господарства
www.buh-galter.info	Інформаційно-аналітичний портал про бухгалтерський облік в Україні. Статі по бухгалтерському та податковому обліку, довідкова інформація, нормативні документи.
http://www.nbu.gov.ua	Нормативні акти України, дисертаційні автореферати, науково електронна бібліотека
http://pro-u4ot.info	інформація з різних джерел, що стосуються бухгалтерського обліку, аудиту, економіки, фінансів.
www.komuna.lviv.ua	Консультації з ведення обліку